

RAHİM DEDEMİN ACI HAYATI

 Vatan ALİEV

Ahıska Türklerinin vatandan sürgün edilmesinin üzerinden 68 yıl geçti. Bunca sene zarfında acılar dinmedi, aksine katlanarak çoğaldı. Atalarımızın yaşadığı 1944 felâketi, insanlık tarihinin çok nadir gördüğü sahnelerle doludur. Ahıska gençliği olarak bizler büyük sorumluluklar taşımaktayız. Bu sorumlulukların başında geçmişimizi unutmamak ve unutturmamak geliyor. Sonra da bu acıların dinmesi için çalışmak gerekiyor. Bütün bunları şuurla yapabilmemiz için büyüklerimizin neler yaşadıklarını bilmemiz lâzım.

Ahıska'nın Çağışman köyünden Rahim dedem (babamın dayısı), 91 yaşında ve dimdik ayakta. Yaşadığı acıları, ıstırapları bize de zaman zaman anlatır. İşte onun anlattıklarından bir kısmını sizlere takdim ediyorum:

"Ahıska'nın Posof sınırındaki Çağışman köyünde, 1922 yılında dünyaya geldim. Babam Rıdvan, annem Fahriye. Babam, 1941'de İkinci Dünya Savaşı'nda cephede savaşmış, ağır hasta olarak dönmüştür. O günleri iyi hatırlıyorum; yoksulluk içinde yaşıyorduk. 14 Kasım gecesi Rus askerleri evimizi şiddet kullanarak bastılar. Büyük bir toplantı olacağını söyleyerek apar topar bir yere yığdılar. Burada komutanlar: 'Sizleri buradan çıkaracağız, soru sormayın, cevap vermeyeceğiz!' dediler. Herkes neye uğradığını şaşırmişti. Bizim köy Türkiye sınırındaydı. Türkiye'ye kaçamayalım diye askerler köyümüzü abluka altına aldılar. Zaten kimse kaçamazdı. Bizlere sadece 15 dakika içinde evlerimizi boşaltmamızı söylediler. Bu sebeple yeterli kadar yiyecek ve giyecek alamadık.

Ailemiz dokuz kişiydi. Başımızda büyüklerimiz yoktu. Köyümüzdeki bütün yetişkin erkekler askerdeydi. Evin yükü benim üzerimdeydi. Evdeki yarı çuval mısır ununu alıp giderken yolda Rus askerleriyle karşılaştım. Rusça bir şeyler söylediler, fakat dili bilmediğim için ne dediklerini anlamamıştım. Askerlere aldirmeden yoluma devam ederken sırtımdaki çuvalı alıp içindeki unu çamurların içine döktüler. Benimle alay ederek boş çuvalı elime verdiler. Bütün yollar kamyon ve askerlerle

doluydu. Yaşanan vahşeti hayvanlar bile hissetmişti ki ahırdaki hayvanlar böğrüşüyordu. Fakat bizler durumun ciddiyetini fark edemedik. Çünkü bizim şimdikiye kadar hiç kimseye zararımız dokunmamıştı. Köyde herkes kendi işiyle gücüyle meşguldü...

Bizleri kamyonlara doldurup Azgur istasyonuna götürdüler. Her kamyonunda dört beş aile ve iki de silâhlı asker; tıklım tıklım... İnsanlar perişan hâldeydi, çoğu hastaydı. Bu hâlde halkı hayvan vagonlarına bindirdiler. Her vagonunda 50 civarında insan... Dışarıda kar yağıyordu, vagonlar çok soğuktu. Çok zor şartlar altında yola çıkardılar. Bu yollarda çok insan hastalık ve soğuğa dayanamıyor, vefat ediyordu. Bir lokma bile yemediğimiz günler oluyordu.

Trenler Bakü istasyonuna geldiğinde Azerî kardeşlerimiz bize kovalarla çorba getirmişlerdi. Çorbalar bizi doyurmasa da içimizi ısıtmaya yetmişti. Ancak birkaç gün arayla yemek ve su dağıtılıyordu. Yanımızda getirdiğimiz erzak da bitti. Bir gün trenin durduğu istasyonda kız kardeşim Mehteber, amcamın oğluyla birlikte su almak için trenden indiler. Tren hareket etti! Çok korkmuştuk, neyse ki koşarak canlarını trene attılar.

Kışın o soğuk günlerinde ve zor şartlar altında Özbekistan'a vardık. Bizi bir kulübeye yerleştirdiler. İlk geceyi burada geçirdik. Sabahleyin at arabalarıyla köylere dağıtmaya başladılar. Her bir köye iki, üç aile

yerleştiriyorlardı. Evler çok eskiydi, öyle ki yağmur yağınca evin içi suyla doluyordu.

Savaş zamanı olduğu için Özbekistan'da açlık baş göstermişti. İnsanlar açlıktan ölmek için ot yiyorlardı. Bazıları bilmeden yonca yediği için midesi şişerek ölüyordu. Bir gün sabah uyandığımızda iki kardeşimin de ölmüş olduğunu gördük. Onlar da açlıktan ölmüşü. Aradan iki gün geçmeden iki kız kardeşim de hayata veda etti. Biri sekiz, diğeri dört yaşındaydı. Hem açlık hem de arka arkaya gelen ölümler bizi çok sarstı. Tahammül edilir gibi değildi.

Bizimle beraber sürülen bütün halk aynı durumdaydı. Ölülerini defnetmek için kefen yok! Annem minderleri sökerek kefen yaptı. Kardeşlerimi öyle toprağa verdik. Çok zor ve acı günler yaşadık. Allah kimseye öyle günleri göstermesin.

Amcalarım başka köylere yerleştirilmişlerdi. Onların da açlığa yenik düştüğünü duyduk. Küçük çocuklarını alıp bize getirdim. Bir sabah baktım ki iki kardeş bir birilerine sarılmış uyuyorlardı. Yaklaşınca ikisinin de öldüğünü gördüm. Dünya başıma yıkıldı. Açlık bizleri bu duruma düşürmüştü. O yıllarda elimiz ekme görmemişti.

Zamanla çalıştık çabaladık, durumumuzu biraz düzelttik. Derken evlendik, aile kurduk. Babam o yıllarda Özbekistan'ın Semerkant şehrinde vefat etti. Bizi Özbekistan'a sürdükleri zaman amcaoğullarımızı da Kazakistan'a sürgün etmişlerdi. Biz de 1975'de Kazakistan'a, amcamın oğullarının yanına taşındık. Halen Kazakistan'ın Cambul/Taraz şehrinde yaşıyoruz. Kız kardeşim de evlendi ve ailesiyle birlikte Taşkent'te kaldılar. Rahmetli kız kardeşim Mehteber, 1989-Fergana olayından sonra Azerbaycan'ın Guba şehrinin Karaçay köyüne göç etmişlerdi.

Ahıskalılar dünyanın dört bir yanına serpildiler. Yıllardır hasretle yaşıyoruz. Kız kardeşim Mehteber, 2012'de rahmetli oldu. Yetişemedim onu görmeye, son nefesinde bile yanında olamadım. Annem Fahriye de kardeşimle birlikteydi ve o da orada rahmetli oldu. Benim altı oğlum ve 60 torunum var. Bugün için yaşamımız iyi ama hasret ve o çektiğimiz acılar bizleri yedi bitirdi. Akıldan evlatlarımızın sonu nasıl olacak, sorusu hiç çıkmıyor.”

Rahim dedenin anlattıkları böyle. Onu dinlerken ister istemez gözlerim yaşarır... O hayatı ben de yaşamış gibi olurum. Bir gün Ahıska'ya gitsem, dedelerimin yaşadığı o toprakları görsem, oralarda nefes alsam derdim.

Nihayet 2012 yılı haziranında İstanbul'daki Ahıskalı Öğrenciler Mezunlar ve Mensuplar Derneği Genel koordinatörü Rüstem Alioğlu'nun teşvik ve öncülüğü ile vatanımız Ahıska'ya gittik. Bu vesileyle ecdadımızın doğup büyüdüğü yerlerde unutulmaz anlar yaşadık. Yıllardır ağızlarından düşmeyen Azgur kalesine çıktık ve o muhteşem manzarasını seyrettik. Ahıska'dan geçerken birden duygularıma hâkim olamadım. Gözlerim yaşardı, yutkundum ve ister istemez geçmişe döndüm. Dedelerimizin ninelerimizin, *'Hiç olmazsa bir defa Ahıska'yı görseydim of bile demezdim!'* diyerek ebediyete kavuştukları geçti aklımdan.

Bu seyahatte birçok köyü gezdik, fakat dedemin ve ninemin doğup büyüdüğü Çağışman'a gidemedik. Hem yol yok hem de köyümüz haritadan silinmişti... Vale'de bir Ahıskalı aileyi ziyaret ettik. Aile, dede, nine ve bir torundan ibaretti. Seyfat dede, *'Ben geldim vatandayım! Sonra demeyin ki dedelerimiz vatani korumadı, vatana sahip çıkmadı...'* Seyfat dede, o yaşta tüm zorluklara rağmen vatanda yaşıyor. Her şeye rağmen o hâlimden şikâyetçi değil; çünkü vatanına kavuşmuş. Vatan toprağında hayata tutunmaya çalışıyorlar.

Vatan Aliyev

Rahim dedenin torunu Vatan Aliyev, Azerbaycan'ın Guba ilinin Karaçay köyünde doğdu. Ahıska'nın Çağışman köyünden bir ailenin çocuğudur. Vatan hasreti çeken dedesi Şahmurat, bir gün vatana kavuşma ümidiyle torununun adını Vatan koydu. Ailesi Guba'nın Karaçay köyünde yaşıyor. Kendisi, Kırklareli Üniversitesi Pazarlama Yönetimi Bölümünden mezun oldu. Halen bu üniversitenin Ahıskalı öğrenciler temsilcisidir. Aynı zamanda İstanbul'da bir kuruluşta proje koordinatörü olarak çalışmaktadır.